

مرکز مشاوره و اطلاع رسانی

سیستم کاران

طرح پیاده سازی و کنترل

سیستم مدیریت یکپارچه

(IMS)

ISO 9001 + ISO 14001 + OHSAS 18001

(ISO 9001 + HSE-MS)

تهیه کننده : مرکز مشاوره و اطلاع رسانی سیستم کاران

WWW.SYSTEMKARAN.COM

((هر گونه کپی برداری از این طرح با ذکر منبع مجاز می باشد)))

۱- کلیات طرح پیاده سازی و کنترل سیستم مدیریت یکپارچه

۱-۱) هدف

تشریح الزامات طرح جهت پیاده سازی و کنترل سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) مجموعه متقاضی گواهینامه IMS براساس ترکیب سه استاندارد ISO9001 و ISO14001 و OHSAS18001 برای کلیه فعالیتهای مرتبط در صنایع مختلف می باشد.

۱-۲) دامنه کاربرد

طرح پیاده سازی و کنترل سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) مجموعه متقاضی گواهینامه IMS، کلیه واحدهای موثر بر کیفیت، را شامل می شود و رعایت الزامات سه استاندارد ISO9001 و ISO14001 و OHSAS18001 را در کلیه بخش های اصلی و زیر مجموعه های تابعه لازم الاجرا می داند.

۱-۳) مسئولیت

این طرح توسط مرکز مشاوره و اطلاع رسانی سیستم کاران تهیه و به تایید و تصویب مدیریت پروژه رسیده است. مسئولیت توزیع و به روز رسانی آن با مرکز مشاوره و اطلاع رسانی سیستم کاران می باشد.

۲) تعاریف

در این طرح از تعاریف ارائه شده در سه استاندارد ISO9001 و ISO14001 و OHSAS18001 استفاده شده است.

۳) انتشار

نماینده مدیریت مجموعه یا مرکز مشاوره و اطلاع رسانی سیستم کاران مسئول انتشار این طرح است و انتشار آن پس از امضاء مدیر پروژه صورت می پذیرد.

۱-۳) تغییرات

طرح پیاده سازی و کنترل سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) توسط واحد های فنی مرکز مشاوره و اطلاع رسانی سیستم کاران هر سال حداقل یکبار مورد بررسی قرار می گیرد و در صورت لزوم با تایید قسمت های ذیربط بازنگری می شود. این بازنگری با تصویب مدیریت پروژه لازم الاجرا می باشد.

۴- تشریح عناصر طرح پیاده سازی و کنترل سیستم مدیریت یکپارچه (IMS)

۴-۱) الزامات عمومی

طرح پیاده سازی و کنترل سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) مجموعه متقاضی گواهینامه IMS براساس الزامات و خواسته های استاندارد بین المللی طراحی و ایجاد گردیده، مستند شده و در سطح مجموعه متقاضی گواهینامه IMS به اجرا در آمده است.

لازم به توضیح است که اثربخشی این طرح بطور مستمر در حال افزایش است. در قالب این سیستم، مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی اقدامات زیر را انجام دهد:

الف) فرآیندهایی که در سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) مجموعه متقاضی گواهینامه IMS به آنها نیاز بوده است، شناسایی گردیده و به کمک نمودارهای خاصی مستند گردند. لذا در این خصوص، بایستی به نمودار توالی و تعامل فرآیندهای مختلف اشاره کرد که بایستی تهیه گردد.

ب) هنگام اجرای سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) نیاز است که از اجرا و کنترل مؤثر و اثربخش فرآیندهای شناسایی شده اطمینان حاصل گردد. بنابراین معیارهایی نظیر اهداف کیفیتی، زیست محیطی و ایمنی بهداشت حرفه ایی برای هر فرآیند تعیین گردیده تا میزان تحقق آنها بعنوان شاخص اثر بخشی هر فرآیند مدنظر قرار گیرد.

ج) در طول طراحی و استقرار این سیستم، همواره سعی گردد تا از دسترس بودن منابع و اطلاعاتی که برای پشتیبانی از اجرا و پایش این فرآیندها به آنها نیاز بوده است، اطمینان حاصل گردد، چنانچه نتایج ممیزی های داخلی یا خارجی، گزارشات نماینده مدیریت، گزارشات توقف اجرای پروژه ها یا حکایت از کمبود منابع داشته باشد، این منابع بایستی در اسرع وقت از سوی مدیریت عالی مجموعه متقاضی گواهینامه IMS تامین گردد. بدیهی است مدیریت عالی مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی خود را نسبت به تامین منابع و نیازهای آتی نیز متعهد می داند.

د) هر جا که لازم باشد فرآیندهای در حال اجرا مورد پایش، اندازه گیری و تجزیه و تحلیل قرار گیرند تا اطمینان حاصل شود که نتایج طرح ریزی شده محقق گردیده یا می گردند.

ه) هر جا که نتایج پایش و اندازه گیری فرآیندها حکایت از آن داشته باشد که نتایج طرح ریزی شده محقق نگردیده یا محقق نخواهند شد، اقدامات لازم جهت اصلاح شرایط بعمل آید تا اطمینان حاصل گردد که نتایج طرح ریزی شده محقق گردیده و اثر بخشی فرآیند نیز بطور مستمر بهبود خواهد یافت. بدیهی است که فرآیندهای فوق الذکر مطابق با الزامات استانداردهای مرجع توسط مدیریت عالی مجموعه متقاضی گواهینامه IMS، مدیران واحدها و نماینده مدیریت، بطور دقیق و مؤثر بایستی کنترل گردند.

نکته مهم:

هنگام شناسایی و تدوین فرآیند های مورد نیاز سیستم مدیریت کیفیت به این نکته توجه شود که فرآیند های شناسایی شده می بایست شامل فعالیت های مدیریتی، فراهم ساختن منابع، تحقق و شکل گیری محصول و اندازه گیری باشند. نگاهی به مجموعه فرآیندهای شناسایی شده نشان می دهد که فرآیندهای فوق شامل هر ۴ گروه از فعالیت های فوق می باشند.

۲-۴) الزامات مستندسازی

۲-۴-۱) کلیات

یکی از مهمترین ویژگی های سیستم مدیریت یکپارچه (IMS)، مستند بودن آن است. بدیهی است که این مستندسازی تابع ضوابط و شرایط خاصی خواهد بود. همچنین گستردگی مستندات تدوین شده برای سیستم، به نحوی است که جوابگوی نیازهای استاندارد مرجع باشد. این مستندات عبارتند از:

الف) خط مشی سیستم مدیریت یکپارچه و اهداف

خط مشی سیستم مدیریت یکپارچه مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی توسط مدیریت عالی تدوین شده باشد و به پرسنل نیز ابلاغ شده باشد.

ب) نظامنامه سیستم مدیریت یکپارچه

ج) روشهای اجرایی (شامل ۶ روش اجرایی الزام شده توسط استاندارد مرجع) + روشهای اجرایی

شناسایی شده.

د) سایر مستندات

سایر مستنداتی که جهت حصول اطمینان از مؤثر بودن در طرح ریزی، اجرا و کنترل فرآیندهای شناسایی شده ضروری تشخیص داده شده و تهیه گردد. از جمله این مستندات می توان به طرح HSE (HSE PLAN) طرحهای کیفیت، دستورالعملها و فرمها اشاره کرد.

هـ) سوابق

شامل سوابق الزام شده توسط استاندارد مرجع و سایر سوابق.

نکته: به منظور تصمیم گیری جهت تعیین گستره مستند سازی سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS، به موارد زیر بایستی توجه شده باشد:

الف) ماهیت کار فرایندها

ب) پیچیدگی فرآیندها و تأثیرات متقابل آنها

ج) صلاحیت و شایستگی نیروی انسانی شاغل در اجرای فرایندها

د) وجود یا عدم وجود مدارک و مستندات برون سازمانی (که از طرف کارفرمایان ابلاغ گردیده و مرجع انجام کار قرار می گیرند).

۲-۲-۴) نظامنامه سیستم مدیریت یکپارچه (IMS)

این مدرک، به عنوان یکی از مدارک سطح بالای مجموعه متقاضی گواهینامه IMS مطرح است. بطور کلی می توان گفت که این نظامنامه، چگونگی پاسخگویی به نیازمندی های استاندارد های مرجع را تشریح می نماید. اطلاعات این نظامنامه بایستی شامل موارد زیر باشد:

الف) دامنه کاربرد سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) بایستی شامل جزئیات و دلایل توجیهی جهت کنارگذاری برخی از الزامات استاندارد مرجع باشد.

ب) روشهای اجرایی مدون سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) در این نظامنامه بایستی تشریح شده باشند یا به آنها آدرس دهی شده باشد.

ع-۲-۳) کنترل مستندات

کلیه مستنداتی که براساس خواسته های استانداردهای مرجع تهیه و تدوین گردیده اند، بایستی تحت کنترل سیستم کنترل مستندات قرار گیرند.

به منظور تشریح نحوه کنترل مستندات، بایستی یک روش اجرایی مدون تحت عنوان روش اجرایی کنترل مستندات تدوین گردد. در این روش اجرایی، بایستی موارد زیر تشریح شده باشد :

الف) هر یک از مستندات سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) ، قبل از انتشار و توزیع، می بایست مراحل بررسی و تصویب را بگذرانند تا از تناسب آنها با موضوعات مربوطه اطمینان حاصل شود. نحوه انجام بررسی های پیش از انتشار در روش اجرایی مذکور آمده باشد.

ب) مدارک و مستندات مربوطه به نحوی تدوین شده باشند که قابلیت تغییر را داشته باشند. لذا روال بازنگری و برحسب نیاز به روزآوری و نیز تصویب مجدد آنها نیز در روش اجرایی مذکور آمده باشد.

ج) جهت حصول اطمینان از اینکه تغییرات و وضعیت ویرایش جاری مستندات مشخص شده اند، از یک Master List (فهرست اصلی مستندات سیستم مدیریت یکپارچه (IMS)) استفاده شود.

د) بعنوان یک موضوع مهم، همواره باید اطمینان حاصل گردد که ویرایش های معتبر مستندات مذکور در مکان های استفاده در دسترس باشند و پرسنل کاربر به آنها دسترسی داشته باشند.

ه) مستندات مذکور خوانا و قابل تشخیص و مطابق فرمت تعیین شده در روش اجرایی کنترل مستندات، تهیه شده و نگهداری شوند.

و) نحوه کنترل مدارک و مستندات برون سازمانی (شامل نحوه شناسایی و چگونگی توزیع آنها) می بایست تحت کنترل باشد. از جمله این موارد می توان به نقشه های فنی ابلاغ شده از طرف مشتری (کارفرما) ، دستورالعمل های ایمنی ابلاغ شده از طرف مراجع ذی صلاح و یا مشتری (کارفرما) یا طرح های کیفیت و طرح های HSE (HSE plan) ابلاغ شده توسط ایشان اشاره نمود. بایستی نحوه اعمال این کنترل ها نیز در روش اجرایی کنترل مستندات آمده باشد .

ز) بایستی اطمینان حاصل گردد از اینکه مدارک و مستندات منسوخ بطور کامل از سیستم جمع آوری شده اند تا بطور سهوی و ناخواسته مورد استفاده قرار نگیرند. چنانچه این نوع مدارک به هر دلیلی در محل های استفاده باقی مانده و جمع آوری نشده اند، باید به نحو مناسبی مورد شناسایی قرار گیرند تا از بروز مشکلات بعدی جلوگیری بعمل آید. در این خصوص تمهیدات خاصی اندیشیده شده که بایستی در روش اجرایی کنترل مستندات بطور کامل تشریح شده باشد.

ع-۲-۴) کنترل سوابق

کلیه سوابق مربوط به نتایج اقدامات حاصل از اجرای سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS ، ثبت و نگهداری می شوند و بایستی بتوان ثابت نمود که:

الف) نیازمندیهای مشخص شده و الزامات از پیش تعیین شده تامین و برآورده شده اند.

ب) سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) بطور موثر عمل می نماید.

سوابق ناشی از اجرای سیستم ها که برای اثبات و نشان دادن دستیابی به اهداف تعیین شده و میزان اثر بخشی عملکرد این سیستم ها می توان از آنها استفاده کرد، بطور دقیق حفظ و نگهداری شوند. محیط نگهداری این سوابق به گونه ای باشد که امکان خرابی، صدمه و ضایع شدن آنها وجود نداشته باشد.

مدارک و سوابق زیر در زمره سوابق سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) قرار می گیرند :

- اهداف و برنامه تحقق اهداف
- صورتجلسات بازنگری مدیریت
- سوابق مربوط به کنترل مستندات
- سوابق مربوط به خرید و ارزیابی تامین کنندگان (پیمانکاران فرعی)
- سوابق مربوط به اجرای مراحل مختلف فرایندها
- سوابق مرتبط به انجام فعالیت های بازرسی و آزمون
- سوابق کالیبراسیون ابزارهای پایش و اندازه گیری
- سوابق اقدام اصلاحی و پیشگیرانه
- سوابق مرتبط با انبار
- سوابق ممیزی های داخلی سیستم مدیریت یکپارچه (IMS)
- سوابق آموزشی کارکنان
- سایر سوابق نتایج حاصل از اجرای این سیستم ها
- نظرات و پیشنهادات مشتری (کارفرما)

لازم به ذکر است که به منظور تعریف کنترل های لازم برای شناسایی، انبارش، حفاظت، بازیابی، مدت نگهداری و معدوم سازی سوابق کیفی، بایستی یک روش اجرایی مدون تحت عنوان روش اجرایی کنترل سوابق کیفی تهیه شده باشد.

۵- مسئولیت مدیریت

۵-۱) تعهد مدیریت

مدیریت عالی مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی همواره خود را نسبت به حمایت و پشتیبانی از سیستم مدیریت کیفیت متعهد بداند. این مدیریت بایستی از طریق انجام امور مختلف از جمله موارد زیر، سعی نماید تا شواهدی دال بر تعهد خود نسبت به توسعه و استقرار این سیستم ها و نیز بهبود مستمر اثر بخشی این سیستم فراهم آورد.

الف) مدیریت عالی مجموعه متقاضی گواهینامه IMS تلاش نموده است تا اطلاعات لازم را درخصوص اهمیت برآورده ساختن الزامات کارفرمایان و همچنین الزامات قانونی و دولتی به پرسنل ارائه نماید. این کار از طریق برگزاری جلسات توجیهی، ارائه آموزش های لازم به پرسنل انجام شود.

ب) مدیریت عالی مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی اقدام به تعیین خط مشی سیستم مدیریت یکپارچه و ابلاغ آن به پرسنل نماید.

ج) مدیریت عالی مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی بر تعیین اهداف به صورت کلان نظارت داشته و از تعیین این اهداف برای کلیه فرآیندها، اطمینان حاصل نماید.

د) مدیریت عالی مجموعه متقاضی گواهینامه IMS مطابق آنچه که در بند ۵-۶ این نظامنامه آمده است، بایستی

اقدام به برگزاری جلسات بازنگری مدیریت نماید.

ه) مدیریت عالی از بدو آغاز پروژه ها، بایستی همواره تلاش کند تا از در دسترس بودن منابع مورد نیاز پروژه اطمینان حاصل کند. بدین منظور بایستی همواره مدیریت مجموعه متقاضی گواهینامه IMS سعی در شناسایی منابع مورد نیاز و تامین این منابع داشته باشد. نتایج ممیزی های داخلی، گزارش های نماینده مدیریت و موارد دیگری از این دست، همگی می توانند بعنوان ابزارهای شناسایی منابع مورد استفاده قرار گیرند. منابع مورد نیاز پروژه ها در قالب ۳ گروه سخت افزار، نرم افزار و مغزافزار (منابع انسانی) تقسیم بندی می شوند.

۲-۵) تمرکز بر مشتری (کارفرما)

مشتری مداری یا تمرکز بر مشتری بایستی بعنوان یکی از اصول هشتگانه مدیریت مطرح باشد. مجموعه متقاضی گواهینامه IMS نیز خود را یک سازمان مشتری محور بداند. لذا مدیریت عالی مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی همواره به دنبال حصول اطمینان از این موضوع باشد که الزامات مشتری (کارفرما) به طور دقیق و شفاف تعیین گردیده و با هدف افزایش میزان رضایت کارفرما برآورده می شوند.

۳-۵) خط مشی

مدیریت عالی مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی بعنوان یکی از شواهد موجود در جهت تعهد وی نسبت به سیستم مدیریت یکپارچه (IMS)، اقدام به تدوین و ابلاغ خط مشی سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) نموده است. در تدوین این خط مشی بایستی موارد زیر لحاظ شده باشد:

الف) خط مشی به گونه ای تدوین شده باشد که با اهداف سازمان متناسب باشد.

ب) خط مشی تدوین شده شامل تعهدی مبنی بر برآورده ساختن الزامات و بهبود مستمر اثربخشی سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) باشد.

ج) خط مشی به گونه ای تدوین شده باشد که اهداف ذکر شده در آن، چارچوبی برای تعیین و بازنگری اهداف کیفیتی، اهداف کلان و خرد زیست محیطی و ایمنی و بهداشت شغلی محسوب گردد.

د) در برگیرنده تعهد سازمان به الزامات سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) باشد.

ه) به دنبال افزایش اثر بخشی و بهبود مداوم باشد.

خط مشی تعیین شده بایستی بصورت مناسب و از طریق نصب در اماکن عمومی، به پرسنل ابلاغ گردد. همچنین نماینده مدیریت سعی نماید از طریق ملاقات پرسنل و نیز برگزاری جلسات توجیهی برای آنان، اطمینان حاصل نماید که خط مشی توسط پرسنل درک شده است.

خط مشی تدوین شده برای تداوم تناسب مورد بازنگری قرار گیرد. این بازنگری معمولاً در قالب جلسات بازنگری مدیریت اتفاق می افتد.

۴-۵) طرح ریزی

۱-۴-۵) اهداف

جهت دستیابی به رضایت مشتریان و طرف های ذینفع و انطباق عملکرد سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) با خط مشی

مجموعه متقاضی گواهینامه IMS، اهداف خرد و کلان کیفیتی، زیست محیطی و ایمنی و بهداشت شغلی در واحد ها و سطوح مرتبط به داخل سازمان بر اساس فرم مربوطه تعیین شده باشند. از جمله این اهداف، می توان به اهدافی اشاره نمود که برای برآورده ساختن الزامات محصولات مورد نیاز بوده اند. نکته بسیار مهمی که در تدوین این اهداف باید مدنظر قرار گرفته شود این است که تمامی این اهداف قابل اندازه گیری بوده و سازگار با خط مشی سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) تعیین شده باشند.

در تعیین و بازنگری اهداف کلان، بایستی الزامات قانونی و سایر الزامات، گزینه های فن آوری، الزامات مالی و عملیاتی و بازرگانی و دیدگاه های طرف های ذیربط در نظر گرفته شده باشد.

۲-۴-۵) طرح ریزی سیستم مدیریت یکپارچه (IMS)

مدیریت عالی مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی از طریق انجام بازنگری های مختلف، استفاده از خدمات مشاورین مجرب در طراحی سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) انجام ممیزی های داخلی و اقداماتی از این دست، اطمینان حاصل نماید که :

الف) طرح ریزی این سیستم به گونه ای انجام شده که الزامات کلی استاندارد های مرجع و نیز اهداف تعیین شده را برآورده می سازد.

ب) به هنگام طرح ریزی و ایجاد تغییرات در سیستم مدیریت یکپارچه (IMS)، یکپارچگی این سیستم حفظ می گردد. در این خصوص باید عنوان داشت که اجزای سیستم طراحی شده همچون حلقه های یک زنجیر با یکدیگر در ارتباط بوده و اعمال مفهوم مدیریت تغییر (Change Management) در آن کار مقدمه باشد.

۵-۵) مسئولیت، اختیار و ارتباطات

۱-۵-۵) مسئولیت و اختیار

ساختار سازمانی مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی شفاف، واقعی و مستند موجود باشد. مدیریت مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی اعتقاد داشته باشد که اجرای دقیق و اصولی مراحل مختلف اجرای پروژه ها به عوامل مختلفی بستگی دارد که یکی از مهمترین آنها، شفاف بودن شرح مسئولیت ها و وظایف مجریان این فرایندها است. همچنین لازم است که مسئولیت ها و وظایف واگذار شده به افراد، با میزان اختیارات تفویض شده به آنان متناسب باشد. بر همین اساس شرح مسئولیت ها و اختیارات مسئولین در قالب فرم های شناسنامه شغل بایستی تعیین شده و به آنان ابلاغ شده باشد.

۲-۵-۵) نماینده مدیریت

مدیر عامل بایستی یکی از مدیران خود را با حفظ سمت بعنوان نماینده تام الاختیار خود در سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) تعیین نموده و مسئولیت ها و اختیارات لازم را به ایشان تفویض نماید. از جمله این مسئولیت ها، می توان به موارد زیر اشاره کرد:

الف) حصول اطمینان از اینکه فرآیندهای مورد نیاز این سیستم مدیریت یکپارچه (IMS)، بطور دقیق شناسایی شده، استقرار یافته و نگهداری می شوند.

ب) نماینده مدیریت موظف است عملکرد سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) را بطور مداوم تحت نظارت قراردادده و بصورت ادواری، گزارشهای دقیقی را در این راستا به مدیریت ارائه نماید. همچنین نامبرده موظف است نیاز به هرگونه اقدامی را در جهت بهبود شرایط سیستم، به مدیریت مجموعه متقاضی گواهینامه IMS گزارش نماید.

ج) نماینده مدیریت موظف است از طریق برگزاری جلسات توجیهی یا ملاقات با پرسنل و مدیران، از افزایش آگاهی پرسنل نسبت به الزامات و خواسته های کارفرما اطمینان حاصل نماید.

د) نماینده مدیریت موظف است درخصوص مسائل مرتبط با سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) سیستم مدیریت یکپارچه (IMS)، با طرف های برون سازمانی (نظیر مشاور، موسسات گواهی دهنده یا ...) ارتباطات لازم را برقرار نماید.

۵-۵-۳) ارتباطات داخلی

مدیریت عالی مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی همواره به دنبال این موضوع باشد که فرآیندهای دورنی سازمان، دارای ارتباطات مناسبی باشند. چرا که تنها زمانی می توان به تامین نیازمندیها و اهداف تعیین شده امید داشت که این ارتباط به طور مستمر بوده و به ساده ترین و موثرترین شکل ممکن برقرار شود.

از آنجائی که بخشی از تصمیمات مهم در خصوص فرایندها در دفتر مرکزی اتخاذ می گردد، لازم است که این تصمیمات در حداقل زمان و بطور دقیق و کامل به واحدهای اجرایی منتقل شوند. از طرفی واحدهای اجرایی نیاز به امکانات ارتباطی خاصی دارند تا قادر باشند گزارش عملکرد خود را بطور مستمر به مدیریت مجموعه متقاضی گواهینامه IMS ارائه نمایند.

براساس نیازهای مذکور، بایست ارتباطات داخلی میان واحدهای مختلف سازمان، از طریق نرم افزار اتوماسیون داخلی مجموعه متقاضی گواهینامه IMS، صندوق انتقادات و پیشنهادات، تلفن، فاکس، نامه کتبی و یا تجهیزات اینترنتی برقرار گردد. همچنین برقراری موثر این گونه ارتباطات داخلی به افزایش اثربخشی سیستم کمک خواهد نمود.

بدیهی است که تدارک امکانات لازم جهت برقراری موثر ارتباطات داخلی، بعنوان یکی از وظایف مدیریت عالی مجموعه متقاضی گواهینامه IMS مطرح بوده و همچنین اثر بخشی این ارتباط و فرآیندها به طور مستمر در جلسات بازنگری مدیریت بایستی مورد بررسی قرار گیرند.

۵-۶) بازنگری مدیریت

۵-۶-۱) کلیات

مدیریت عالی مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی خود را موظف بداند تا در فواصل و دوره های زمانی مشخص (حداقل هر ۶ ماه یک بار)، سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) را مورد بازنگری قرار دهد تا از تداوم تناسب، کفایت و اثربخشی این سیستم، اطمینان حاصل گردد.

این بازنگری شامل بازنگری خط مشی سیستم مدیریت یکپارچه، اهداف، بررسی موقعیت های بهبود و نیاز به اعمال تغییرات در این سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) می گردد.

بدیهی است که سوابق این بازنگریها بایستی بعنوان یکی از مهمترین سوابق در سیستم نگهداری شوند.

۵-۶-۲) ورودی‌های بازنگری

به منظور افزایش اثربخشی بازنگری‌های مدیریت، لازم است که دستور کار بازنگری مشخص باشد تا هیچ نکته مهمی فراموش نشود. لذا براساس خواسته‌های استانداردهای مرجع، ورودی‌های بازنگری مدیریت همیشه باید شامل اطلاعاتی در خصوص موارد زیر باشد:

- ۱) نتایج ممیزی‌های داخلی و خارجی
- ۲) بازخوردهای مشتری (کارفرما) (شامل رضایت و شکایت)
- ۳) عملکرد فرآیندها و انطباق محصول
- ۴) عملکرد HSE (شامل عملکرد زیست محیطی و ایمنی و بهداشت حرفه ای)
- ۵) وضعیت اقدامات اصلاحی و پیشگیرانه
- ۶) پیگیری مصوبات جلسه قبلی بازنگری مدیریت
- ۷) تغییراتی که می‌توانند سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) را به نحوی تحت تاثیر قرار دهند.
- ۸) توصیه‌هایی برای بهبود

۵-۶-۳) خروجی‌های بازنگری

نتایج و مصوبات بازنگری مدیریت بایستی بعنوان خروجی‌های بازنگری مدیریت تمامی تصمیمات و اقدامات مرتبط با موضوعات زیر را در برگیرد:

- ۱) بهبود اثر بخشی سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) و فرآیندهای مرتبط با آن
- ۲) بهبود کیفیت محصولات و یا خدمات مطابق با الزامات مشتری (کارفرما)
- ۳) بهبود وضعیت HSE
- ۳) نیاز به منابع

نکته مهم:

به منظور حصول اطلاع از نحوه برگزاری جلسات بازنگری مدیریت و روال انجام اقدامات مربوط به آن، بهتر است که روش اجرایی بازنگری مدیریت تهیه و تدوین گردد.

۶- مدیریت منابع

۶-۱) فراهم‌آوری منابع

کلیه منابع ضروری جهت اجرای استراتژی‌ها و اهداف مجموعه متقاضی گواهینامه IMS برای دستیابی سیستم مدیریت یکپارچه (IMS)، بهبود مستمر و اثر بخشی آن بایستی تعیین و در دسترس باشند. از جمله مهمترین این منابع، منابعی هستند که به موارد زیر مربوط می‌گردند:

الف) منابعی که جهت استقرار و نگهداری سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) و بهبود مستمر اثر بخشی آن مورد نیاز بوده اند (نظیر آموزش، نیروهای واجد صلاحیت)

ب) منابعی که در جهت افزایش میزان رضایت کارفرمایان (از طریق برآورده ساختن الزامات و نیازمندی‌های آنان)

مورد نیاز بوده اند.

۲-۶) منابع انسانی

۱-۲-۶) کلیات

در مجموعه مجموعه متقاضی گواهینامه IMS کارکنان موثر بر سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) (یعنی کارکنانی که فعالیت های موثر را برنامه ریزی و مدیریت، اجرا یا تصدیق می کنند) می بایست بر مبنای تحصیلات، آموزش، تجارب و مهارت های مورد نیاز واجد شرایط لازم بوده و از صلاحیت و شایستگی لازم برخوردار باشند. این موارد بایستی بعنوان شرایط احراز شغل در فرم های شناسنامه شغل تعیین گردیده باشند و هنگام واگذاری مشاغل موثر بر این موارد به افراد، به آنها توجه شود.

۲-۲-۶) صلاحیت، آگاهی و آموزش

در مجموعه مجموعه متقاضی گواهینامه IMS ، بایستی موارد زیر در قالب سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) ، مورد توجه قرار گرفته شوند:

- ۱) شایستگی های لازم برای افراد موثر بر الزامات سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) تعیین شده باشند.
- ۲) آگاهی کارکنان نسبت به اهمیت فعالیت هایی که انجام می دهند و نحوه تشریح مساعی خود در تحقق اهداف اطمینان داده شده باشد.
- ۳) اهمیت انطباق با خط مشی و الزامات سیستم مدیریت یکپارچه (IMS).
- ۴) پیامدهای زیست محیطی بارز و ایمنی و بهداشت شغلی اعم از بالقوه و بالفعل حاصل از فعالیت های منافع ایمنی و بهداشت حرفه ای و زیست محیطی ناشی از عملکرد ایشان.
- ۵) نقش و مسئولیت خود در حصول انطباق با خط مشی و روشهای اجرایی سیستم تفهیم شده باشد.
- ۶) عواقب بالقوه عدول از روشهای اجرایی عملیاتی تدوین شده گوشزد شده باشد.
- ۷) به منظور رفع نیازهای آموزشی پرسنل، آموزش های لازم اولویت بندی گردد و در قالب سیستم آموزش، به پرسنل ارائه شده باشد.

نکته: بهتر است که به منظور حصول اطلاع از جزئیات سیستم آموزش، روش اجرایی آموزش تهیه و تدوین شود.

۸) پس از اجرای هر آموزش، بایستی میزان اثر بخشی آموزش اجرا شده مورد ارزیابی قرار گیرد تا اطمینان حاصل گردد که نیازهای از پیش تعیین شده از طریق اجرای آموزش ها، مرتفع گردیده اند. چنانچه نتایج این ارزیابی ها حاکی از موثر نبودن آموزش اجرا شده باشد، به ناچار آموزش مورد نظر می باید با رعایت ملاحظات خاصی، مجدداً تکرار گردد یا نیاز سازمان به طریق دیگر (مثلاً جابجایی پرسنل) برآورده شود.

۹) در مجموعه مجموعه متقاضی گواهینامه IMS ، پرسنل شاغل باید از مفهوم و اهمیت فعالیت های خود و میزان اثری که عملکرد آنها بر رضایت کارفرمایان می گذارد آگاه باشند. همچنین آنها باید بدانند که چه نقشی در دستیابی سازمان به اهداف تعیین شده دارند. به همین دلیل بایستی سعی گردد از طریق برگزاری جلسات توجیهی، ارائه آموزش به پرسنل، نصب تابلوهای مختلف به منظور گسترش فرهنگ کیفیت این آگاهی به پرسنل داده شود.

۱۰) سوابق مربوط به تحصیلات، آموزش ها، مهارت ها و تجارب پرسنل بایستی بطور دقیق و کامل نگهداری شوند.

۳-۶) زیر ساخت

زیر ساخت ها و امکانات مورد نیاز برای تولید و یا ارائه خدمات منطبق با نیاز مشتری (کارفرما) تعیین و فراهم شده است این امکانات شامل موارد زیر می باشد :

الف) ساختمان ها، سوله‌ها و فضاهای اداری

ب) ماشین آلات و تجهیزات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری

ج) خدمات و پشتیبانی

د) تجهیزات و ابزار مختص ایمنی و بهداشت شغلی

بدیهی است چنانچه در ادامه مراحل اجرای فرایندها، تامین تجهیزات و امکانات و زیرساخت های دیگری نیز ضرورت پیدا کند مدیریت مجموعه متقاضی گواهینامه IMS باید خود را نسبت به تامین این زیرساخت ها متعهد بداند. از طرفی لازم است زیر ساخت های موجود همواره آماده به کار باشند تا خللی در روند اجرای فرایندها پیش نیاید.

۴-۶) محیط کار

عوامل فیزیکی و انسانی محیط کار بایستی مورد توجه قرار گرفته و از آنجا که این عوامل در انگیزش و رضایت کارکنان و نیز افزایش توان بالقوه پرسنل در انطباق فعالیت ها با الزامات استاندارد تاثیر به سزایی دارد باید مورد توجه و بررسی قرار گیرد عوامل فوق شامل موارد ذیل می باشد :

الف) محیط مناسب برای تولید، ارائه خدمات و یا اجرای پروژه ها

ب) عوامل فیزیکی شامل صدا، گرما، سرما، نور و تهویه

در مجموعه متقاضی فرآیندهای مورد نیاز جهت ارائه خدمات مربوطه طرح ریزی و اجرا شده و با سایر الزامات مرتبط به آنها سازگار می باشد، این فرآیندها در دسترس واحدهای مربوطه قرار گرفته است.

۷- تحقق محصول (خدمت)

۱-۷) طرح ریزی تحقق محصول (خدمت)

مجموعه متقاضی گواهینامه IMS در راستای استقرار سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) در سطح مجموعه خود بایستی اقدام به طرح ریزی و توسعه فرآیندهایی نماید که برای تحقق و شکل گیری محصول یا خدمت مورد نیاز بوده اند. طرح ریزی تحقق محصول یا خدمت باید به گونه ای انجام شده باد که با سایر فرآیندهای سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) و الزامات مرتبط به آنها سازگار باشد.

نکته قابل توجه اینکه، در راستای طرح ریزی تحقق محصول یا خدمت باید موارد زیر انجام گرفته باشد:

الف) الزامات محصول یا خدمت بطور دقیق و شفاف تعیین شده باشند (به توضیحات بند ۷-۲-۱ رجوع شود) و اهداف نیز برای فرآیندها در سطوح مرتبط سازمان تعریف شده باشند (به توضیحات بند ۵-۴-۱ رجوع شود).

ب) درخصوص امور اجرایی فرایندها، جزئیات مختلفی شناسایی گردیده و مدون شده باشند. همچنین هر جا که مدارک و مستندات مورد نیاز بوده است، این مستندات تهیه گردیده و سایر منابع مورد نیاز نیز تامین شده باشند.

ج) در سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) مجموعه متقاضی گواهینامه IMS، فعالیت های مورد نیاز جهت تصدیق، صحت گذاری، پایش، بازرسی و آزمایش مربوط به فرایندها تعیین گردیده و معیارهای پذیرش نیز در این ارتباط

مشخص و ابلاغ شده باشند.

د) در پروژه های مختلف، سوابق ناشی از اجرای فرآیندهای تحقق محصول، بعنوان شواهدی مستند بطور دقیق نگهداری شوند. این سوابق نشان خواهند داد که فرآیندهای اجرا شده دقیقاً مطابق با الزامات و ترتیبات برنامه ریزی شده انجام گرفته اند و محصولات یا خدمات بدست آمده از آنها (بعبارتی خروجی هر فرآیند) با معیارهای از پیش تعیین شده مطابقت دارد. خروجی طرح ریزی تحقق محصول در پروژه ها در قالب طرح های کیفیت (Quality Plans) و مدارک مربوطه می باشند که با شیوه عملیاتی سازمان کاملاً متناسب است. توضیح اینکه این طرح ها، دربرگیرنده اطلاعاتی در خصوص فرآیندهای سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) (از جمله فرآیندهای تحقق محصول یا خدمت) و منابع مورد استفاده در این محصولات یا خدمات می باشند. طرح های کیفیت از جمله مستندات هستند که می بایست تحت کنترل مکانیزم کنترل مستندات قرار گیرند.

۲-۷) فرآیندهای مرتبط با مشتری

۱-۲-۷) تعیین الزامات مربوط به محصول

سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) که در قالب این طرح و مدارک وابسته به آن تشریح گردیده است، بایستی نیازمندی های الزامات و مشخصات کلی قراردادی مرتبط با مراحل مختلف اجرای فرایندها تدوین شده باشد. از طرفی می توان گفت که متناسب با فعالیت مجموعه متقاضی گواهینامه IMS (بعنوان سازمان مجری سیستم) باید پذیرفت که موارد زیر در خصوص الزامات محصولات، خدمات و یا پروژه ها، مطابق روال های مشخص تشریح شده و تعیین و لحاظ شده باشند:

الف) الزاماتی که بعنوان مشخصه های مورد نظر مشتری (کارفرما) در خصوص محصول، خدمت و یا پروژه تعیین و ابلاغ شده باشند. این الزامات شامل مدارک پیمان، نقشه ها، مشخصات فنی و یا HSE plan می گردد.

ب) توانایی برآورده ساختن الزامات تعیین شده را در طول اجرای تولید، خدمات و یا پروژه دارا باشد. بدین منظور کلیه خواسته های مطرح در قراردادها و مناقصه ها، مطابق یک الگوی مشخص، مورد امکان سنجی قرار گرفته شوند و چنانچه نتایج این امکان سنجی ها مثبت باشد، سازمان جهت اجرای پروژه اعلام آمادگی نماید.

بدیهی است که باستی سوابق ناشی از اجرای این فرآیند، بعنوان بخشی از سوابق کیفی مهم در سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) نگهداری شود. همچنین در خصوص اصلاحیه قراردادها، ذکر نکات زیر ضروری است و مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی دقیقاً نسبت به این اهم اقدام نمایند:

الف) هنگامی که الزامات محصول، خدمت یا پروژه تغییر می کنند، مثلاً دستورالعمل های قبلی دستخوش تغییراتی می گردند یا عوامل دیگر محصول تغییر می نمایند، روال مشخصی در سیستم تعیین شود تا این اطمینان حاصل گردد که مستندات مربوطه، متناسب با شرایط جدید اصلاح شده اند و کارکنان ذیربط نیز، نسبت به الزامات تغییر یافته آگاه شده اند. در این موارد، معمولاً شرح تغییرات در قالب هماهنگی با مسئولین HSE، دفتر فنی، مسئول واحد، مدیر تولید یا دفتر مرکزی به سازمان اعلام شوند و طی این جلسات، هماهنگی های لازم با نمایندگان مشتری (کارفرما) بعمل آید. سپس مستندات تغییر یافته، جایگزین مستندات قبلی گردند تا ادامه مراحل اجرایی براساس الزامات جدید انجام شود. در این راستا، کلیه پرسنل ذیربط نیز باید از جزئیات تغییرات بعمل آمده به نحو متقاضی مطلع گردند.

ب) علاوه بر الزاماتی که بصورت صریح توسط مشتری (کارفرما) بیان شده اند، پاره ای از الزامات وجود دارند که علیرغم عدم اعلام توسط مشتری (کارفرما)، درغالب مجموعه قوانین و مقررات مرتبط با فعالیت مجموعه متقاضی گواهینامه IMS حاکم است لذا به تشخیص مدیریت مجموعه متقاضی گواهینامه IMS یا مسئولین مربوطه لازم است

رعایت شوند تا محصول نهایی از شرایط مناسبی برخوردار گردد. این قبیل الزامات نیز در حین اجرا باید با دقت رعایت شوند.

د) برخی الزامات نیز در محصولات، خدمات و یا پروژه های خاص بعنوان الزامات قانونی و دولتی مطرح هستند که می بایست رعایت شوند. از جمله این الزامات می توان به دستورالعمل های ایمنی و یا اچ اس ای (HSE plan) جداگانه ای اشاره کرد که از طرف کارفرمایان دولتی و یا خصوصی تدوین گردیده و ابلاغ شوند. (و) علاوه بر کلیه موارد فوق، برخی الزامات بعنوان الزامات درون سازمانی از طرف مجموعه متقاضی گواهینامه IMS برای مراحل اجرایی تعیین شده اند، نظیر فرآیند پرسنلی، آئین نامه تنخواه گردان و آئین نامه معاملات و سایر موارد که رعایت این قبیل الزامات نیز ضروری است.

۲-۲-۷) بازنگری الزامات مرتبط با محصول

با توجه به ارزش بالای محصولات، خدمات و پروژه ها و پیچیدگی های نهفته در مراحل مختلف اجرا، لازم است قبل از آنکه مجموعه متقاضی گواهینامه IMS اقدام به اجرا نماید، بررسی ها و ارزیابی های لازم را انجام دهد تا از بروز مشکلات بعدی حتی المقدور جلوگیری بعمل آید. این بررسی ها و امکان سنجی های اولیه بایستی سازمان را مطمئن سازد که:

الف) از الزامات و نیازمندی های مربوط به محصولات، خدمات و پروژه ها کاملاً اطلاع دارد. (نیازمندی و ویژگی های محصولات، خدمات و پروژه ها در قالب مدارک پیمان، نقشه ها و مشخصات فنی بطور کامل تعیین گردیده است)
ب) چنانچه قرار است بخشی از اجرا، مغایر با آنچه که در ابتدا مورد نظر کارفرما بوده انجام شود، هماهنگی های لازم با کارفرما انجام گرفته و موارد با وی حل و فصل شود.

۳-۲-۷) ارتباطات با مشتری

در خصوص اجرای مراحل تولید، خدمات و پروژه ها مدیریت مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی ترتیبات موثری را برای برقراری ارتباط با مشتریان (کارفرمایان) در خصوص مسائل زیر تعیین نماید.

الف) اطلاعات محصول یا خدمت

مشخصات فنی و کیفی محصولات، خدمات و پروژه ها در قالب مدارک فنی، نقشه ها، طرح های کیفیت، طرح HSE و یا مدارک قراردادی، مشخصات فنی، به مجموعه متقاضی گواهینامه IMS اعلام شوند. مدیر دفتر فنی و مدیر HSE و برخی دیگر از مسئولین اجرایی، برحسب مورد، وظیفه برقراری ارتباط با مشتری (کارفرما) را در این خصوص بر عهده دارند.

ب) درخصوص اصلاحیه های قرارداد نیز توضیحات کافی در بند ۲-۲-۷ ارائه شده است.

ج) درخصوص بازخورهای مشتریان (کارفرمایان) که شامل نظرسنجی و جمع آوری اطلاعات مشتریان (کارفرمایان) و نیز رسیدگی به شکایات آنها می گردد، مسئولیت برقراری ارتباط با نماینده مشتری (کارفرما) برعهده مدیریت عالی مجموعه متقاضی گواهینامه IMS یا نماینده وی می باشد.

۳-۷) طراحی و توسعه

۳-۷-۱) طرح ریزی طراحی و تکوین

مجموعه متقاضی گواهینامه IMS در راستای استقرار سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) در سازمان خود بایستی اقدام به طرح ریزی طراحی و تکوین فرایندها نموده که برای تحقق و اجرای پروژه ها مورد نیاز بوده اند. طرح ریزی طراحی و تکوین به گونه ای باید انجام شود که با سایر فرایندهای سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) و الزامات مرتبط به آنها سازگار باشد.

نکته قابل توجه اینکه، در راستای طرح ریزی طراحی و تکوین، موارد زیر مورد توجه قرار گیرد:

الف) کلیه مراحل طراحی و تکوین برای محصولات، خدمات و پروژه ها قابل ارائه توسط مجموعه متقاضی گواهینامه IMS معین باشد.

ب) در این طرح ریزی به موارد بازنگری، تصدیق و صحه گذاری در هر مرحله از طراحی توجه شده باشد.

ج) برای بخش طراحی زیرساخت ها فراهم و مسئولیت ها و اختیارات لازمه برای عوامل ذیربط شناسایی و تبیین شده است. لازم به ذکر است به جهت حساسیت بخش طراحی، از پرسنلی که دارای آگاهی ها و صلاحیت های لازم هستند استفاده گردد.

د) در بعضی مواقع بایستی با توجه به مقتضیات محصولات، خدمات و پروژه ها، مراحل بازنگری، تصدیق و صحه گذاری بطور جداگانه و یا به صورت ترکیبی انجام گردد.

۳-۷-۲) ورودی های طراحی و تکوین

در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS به جهت مشتری مدار بودنش بایستی اکثر ورودی های بخش طراحی و تکوین توسط مشتریان (کارفرمایان) ابلاغ گردد. این موضوع با ایجاد ارتباطات موثر با مشتریان (کارفرمایان) اجرا می گردد و با شناسایی الزامات و خواسته های مربوط به محصولات، خدمات و پروژه ها که توسط مشتری (کارفرما) ارائه می گردد، نسبت به طراحی اقدام می گردد. تجربیات گذشته و آگاهی ها و صلاحیت های پرسنل بخش طراحی نیز یکی از این ورودی ها می باشد. تمامی این ورودی ها بایستی شامل موارد زیر باشد:

الف) الزامات کارکردی و عملکردی

ب) الزامات مربوط به قوانین و مقررات ذیربط

ج) سایر الزامات ضروری برای طراحی و تکوین

د) اطلاعات کسب شده از طراحی های مشابه قبلی

و) الزامات HSE

ه) در تعارض نبودن الزامات فوق نداشتن هیچگونه ابهامی که این کار بایستی در مرحله بازنگری ورودی ها

انجام گردد.

۳-۷-۳) خروجیهای طراحی و تکوین

در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS، خروجی های طرح ها بایستی کاملاً شفاف ارائه گردد. بطوری که بتواند

کلیه موارد مطرح شده در ورودی های طراحی و تکوین را پوشش دهد. این خروجی ها دارای شرایط زیر هستند:

- الف) الزامات و یا خواسته های مطرح شده در ورودی های طراحی و تکوین را تأمین کند.
- ب) ویژگیهای طرح را که برای استفاده ایمن و صحیح آن است را مشخص کند.
- ج) شامل معیار های پذیرش طرح بوده و یا به آنها ارجاع دهند.

۷-۳-۴- بازنگری طراحی و تکوین

به لحاظ اینکه بتوان خروجی های یک طراحی را با آنچه که در ورودی ها تعریف شده بود مقایسه کرد و بتوان اطمینان حاصل نمود که طرح مورد نظر با الزامات تعیین شده منطبق است و همچنین جهت شناسایی معایب و ایرادات احتمالی فرایند طراحی و تکوین، طرح مورد نظر مورد ارزیابی قرار گیرد. لازم به ذکر است که در این طراحی بایستی نمایندگانی از کلیه بخش ها که در این طراحی دخیل بوده اند حضور داشته باشند.

۷-۳-۵- تصدیق طراحی و تکوین

در مرحله تصدیق، در مورد برآورده شدن نتایج در خروجی ها نسبت به الزامات تعریف شده در ورودی های طرح بایستی اطمینان حاصل گردد. در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS این موضوع توسط کارفرما نیز انجام گرفته و سوابق مربوط به این تصدیق بایستی نگهداری شود.

۷-۳-۶- صحه گذاری طراحی و تکوین

پس از طراحی و تکوین پروژه ها، این موضوع بایستی با کمال دقت بررسی گردد که آیا این طرح می تواند آن چیزی را که قرار بود ارائه دهد یا نه. این فرایند تا آن حد مهم است که می تواند کل محصول را زیر سؤال ببرد. این صحه گذاری اغلب قبل از بکارگیری طرح انجام گرفته تا حتی المقدور از صرف زمان و هزینه های گزاف جلوگیری بعمل آید.

۷-۳-۷- کنترل تغییرات طراحی و تکوین

محصولات، خدمات و پروژه های مجموعه متقاضی گواهینامه IMS در بعضی مواقع به لحاظ ماهیت خاص خودشان از قبیل تکرار ناپذیری، منحصر به فرد بودن و سایر پیچیدگی های خاص دیگر معمولاً در بخش طراحی دچار یک سری تغییرات اساسی و یا جزئی می گردد. این تغییرات بایستی کاملاً تحت کنترل بوده و به محض وقوع این تغییرات علاوه بر اعمال این تغییرات بر طراحی و تکوین این موضوع مد نظر خواهد بود که این تغییرات اعمال شده آیا بر سایر اجزاء اثر دارد یا نه؟ و در صورت وجود این اثر گذاری بر سایر اجزاء کلیه جوانب مد نظر گرفته و تحت کنترل باشد.

نکته: به منظور تشریح کامل بند ۷-۳ بهتر است که یک روش اجرایی تحت عنوان روش اجرایی طراحی و تکوین پروژه تهیه و مستند شده باشد. در این روش اجرایی کلیه مراحل شامل نحوه شناسایی ورودی ها و خروجی ها و همچنین مراحل بازنگری، تصدیق، صحه گذاری و کنترل تغییرات به صورت مرکب بایستی تبیین شده باشد.

۴-۸- خرید

۷-۴-۱- فرآیند خرید

بدون شک اجرای اصولی و به موقع، به عوامل متعددی بستگی دارد که یکی از مهمترین آنها تامین به موقع و صحیح اقلام و خدمات مورد نیاز است.

با عنایت به اهمیت این موضوع بایستی مکانیزم مشخصی برای فرآیند خرید تعیین شده باشد تا اطمینان حاصل گردد که اقلام یا خدمات خریداری شده، با الزامات از پیش تعیین شده مطابقت دارند.

بدیهی است نوع و گستره کنترل هایی که بر روی تامین کنندگان و محصولات (اقلام یا خدمات) خریداری شده از آنان اعمال می گردد، با اثری که محصول خریداری شده بر روی مراحل بعدی اجرا یا کیفیت نهایی و یا محیط زیست و یا ایمنی و بهداشت کارکنان می گذارد، متناسب خواهد بود.

همچنین در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS، بایستی تامین کنندگان کالا یا خدمات مورد نیاز جهت تولید و یا ارائه خدمات براساس میزان توانایی آنان در ارائه محصول منطبق با الزامات سازمان ارزیابی و انتخاب شوند. چگونگی ارزیابی و انتخاب تامین کنندگان بایستی مطابق با روال مشخص و دستورالعمل ارزیابی تامین کنندگان کالا و دستورالعمل ارزیابی پیمانکاران فرعی خدمات باشد. بدیهی است که سوابق این ارزیابی ها بعنوان بخش مهمی از سوابق کیفی بایستی در سیستم نگهداری شوند.

۷-۴-۲) اطلاعات خرید

بدیهی است که برای انجام خرید اصولی و دقیق، لازم است که دقیقاً بدانیم چه باید بخریم و نیازمندی های خرید چیست؟ به عبارتی اطلاعات خرید باید کاملاً شفاف و دقیق باشند. این اطلاعات باید بطور دقیق، کالا یا خدمات مورد نظر برای خرید را توصیف نمایند. از جمله مهمترین این اطلاعات، می توان به موارد زیر اشاره کرد:

الف) الزامات خاص برای تایید محصول، روش های اجرایی، فرآیندها و تجهیزات.

ب) الزامات مربوط به احراز شرایط کارکنان.

ج) الزامات خاص مرتبط با سیستم مدیریت یکپارچه (IMS).

همچنین لازم به ذکر است که از طریق بررسی و تایید داده های خرید، از صحت و کفایت این اطلاعات اطمینان حاصل می شود. این کار قبل از آنکه اطلاعات خرید به تامین کننده اعلام شود بایستی در درون سازمان انجام شود. برای تامین این هدف، کلیه فرم های درخواست خرید می بایست بر حسب نوع و ماهیت خرید، به تایید مسئولین ذیربط برسد.

۷-۴-۳) تصدیق کالاها و خدمات خریداری شده

همان طوری که در بند ۷-۴-۱ نیز عنوان شد، هدف از برقراری یک مکانیزم مشخص برای خرید آن است که اطمینان حاصل گردد کالاها یا خدمات خریداری شده با الزامات از پیش تعیین شده مطابقت دارند.

بدین منظور بایستی پس از ورود کالاهای خریداری شده به شرکت، این اقلام توسط مسئولین ذیربط مورد کنترل و بازرسی قرار گیرند. این موضوع در خصوص خرید خدمات نیز صادق است. چرا که در خصوص این قبیل خدمات خریداری شده از تامین کنندگان نیز، روال مشخصی برای کنترل و تصدیق آنها وجود دارد. سوابق این بررسی ها و کنترل های انجام شده بطور دقیق نگهداری می شود. در مواردی که مشتریان یا سازمان، خواستار انجام تصدیق در محل تامین کننده باشند، در اطلاعات خرید به چنین موضوعی اشاره گردد و هماهنگی ها و ترتیبات لازم نیز در این خصوص بایستی تدارک گردد.

نکته: بهتر است در خصوص بحث خرید یک روش اجرایی تدارکات تهیه و تدوین گردد.

۵-۷) تولید (یا ارائه خدمات و یا اجرای پروژه)

۱-۵-۷) کنترل تولید (خدمت، پروژه)

در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی به گونه‌ای طراحی شده باشد که فرآیند اجرا در مراحل مختلف، تحت شرایطی کنترل شده، طرح ریزی گردیده و به مرحله اجرا درآید. جهت ایجاد شرایط کنترل شده، رعایت نکات زیر ضروریست:

الف) قبل از هر چیز لازم است اطلاعاتی که ویژگی‌های محصولات، خدمات و پروژه‌ها را توصیف می‌کنند بطور شفاف و دقیق در دسترس باشند. در سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) مجموعه، این کار مطابق مندرجات بند ۱-۲-۷ همین طرح انجام شود. این موارد مبنای انجام کلیه فعالیت‌های اجرایی هستند.

ب) در سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) هر جا که نیاز به دستورالعمل‌های کاری احساس شده‌باشد، به نحوی که فقدان این دستورالعمل‌ها بر روند اجرای اصولی، اثر منفی داشته‌باشد، این دستورالعمل‌ها تدوین گردد و در اختیار پرسنل قراردادده شوند.

ج) در مراحل مختلف اجرا، از تجهیزات مناسب و سازگار با شرایط محصولات، خدمات و پروژه‌ها استفاده شده‌باشد.

د) به منظور انجام فعالیت‌های پایش و اندازه‌گیری، به تجهیزاتی نیاز بوده تا به کمک آنها امور پایش و اندازه‌گیری در کمال دقت انجام شوند. به منظور آنکه قادر باشیم به نتایج حاصل از این فعالیت‌های پایش و اندازه‌گیری اعتماد کنیم لازم است این تجهیزات تحت روش اجرایی کالیبراسیون ابزار و تجهیزات اندازه‌گیری و آزمایش قرار گرفته و سپس مورد استفاده قرار گیرند. در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS، تجهیزاتی از این دست بایستی پس از اعمال روش اجرایی کنترل وسایل پایش و اندازه‌گیری مورد استفاده قرار گیرند.

ه) در مراحل مختلف تحقق محصول، هر جا که لازم باشد فعالیت‌های پایش و اندازه‌گیری به مرحله اجرا درآیند. نکته مهم:

علاوه بر کلیه موارد فوق که در جهت کنترل فرآیند اجرایی بایستی انجام گیرد، باید به این نکته اشاره کرد که در طول اجرای پروژه، سعی گردد از طریق بکارگیری تکنیک‌های برنامه‌ریزی و کنترل پروژه، پیشرفت فیزیکی کار نیز دقیقاً تحت کنترل قرار گیرد. واحد برنامه‌ریزی مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی اقدام به جمع‌آوری اطلاعات لازم و ارائه گزارش‌های ادواری به مدیریت شرکت نماید. اقدامات لازم در این خصوص مطابق روش اجرایی برنامه‌ریزی و کنترل پروژه انجام گیرد.

۲-۵-۷) صحت‌گذاری فرایندهای تولید (اجرایی)

برخی از فرایندهای اجرایی به گونه‌ای هستند که خروجی آنها بوسیله پایش و اندازه‌گیری بعدی قابل تصدیق نمی‌باشند. به عبارتی نقایص خروجی این قبیل فرایندها، تنها پس از آنکه مورد استفاده قرار گرفت آشکار می‌گردد. به منظور کنترل بهینه نحوه اجرای این فعالیت‌ها، بایستی عملیات صحت‌گذاری روی آنها انجام شود. به عبارتی دیگر به طرق مقتضی اطمینان حاصل می‌شود که این فرایندها قادرند نتایج لازم را که با نتایج طرح ریزی شده مطابقت دارند، ایجاد نمایند. در خصوص این قبیل فرایندها، بایستی ترتیبات لازم ایجاد شود که از آن جمله می‌توان به موارد زیر اشاره

کرد:

- الف) معیارهای تعریف شده برای بازنگری و تصویب فرآیندها.
- ب) استفاده از پرسنل ماهر و کار آزموده در این قبیل فرآیندها به منظور کاهش خطرات و مشکلات ناشی از اجرای نادرست و غیر اصولی فرآیندها.
- ج) استفاده از روشهای اجرایی مشخص و ویژه جهت انجام این قبیل فرآیندها.
- د) الزامات مربوط به سوابق ویژه این قبیل فرآیندها.
- ه) صحه گذاری مجدد این قبیل فرآیندها، عبارتی تشدید کنترل های لازم در خصوص آنها (براساس خواسته مشتری یا کارفرما)

۷-۵-۳) شناسایی و ردیابی

کلیه محصولات، خدمات و پروژه ها و ریز فعالیت آنها بر اساس نام و تاریخ اجرا و شماره فعالیت بایستی مورد شناسایی و ردیابی قرار گیرند.

البته در خصوص مواد اولیه موجود در انبار، اعمال این مفهوم عملی بوده و در حد امکان بایستی رعایت شود. همچنین وضعیت محصول با توجه به الزامات پایش و اندازه گیری بایستی مورد شناسایی قرار گیرد.

در ضمن بحث ردیابی در مواردی که بعنوان یک الزام مطرح است، مورد توجه قرار گرفته است. مثلا بایستی معلوم شود که هر یک از اقدامات اجرایی فرایندها تحت نظر کدامیک از مسئولین انجام شده و توسط کدامیک از مسئولین ذیربط (واحد QC) مورد تأیید قرار گرفته است.

۷-۵-۴) اموال مشتری (کارفرما)

در اجرای کار در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS، ممکن است بخشی از مواد اولیه، اقلام و خدمات مورد نیاز محصولات توسط مشتریان (کارفرمایان) تامین و تدارک می شود. لذا در قالب سیستم مدیریت یکپارچه (IMS)، مراتب به گونه ای بایستی لحاظ شده باشد تا چنین مواردی بعنوان اقلام تدارک شده توسط مشتری یا کارفرما (اموال مشتری کارفرما) در طول مدت زمانی که تحت کنترل مجموعه متقاضی گواهینامه IMS هستند یا توسط مجموعه متقاضی گواهینامه IMS مورد استفاده قرار می گیرند، بایستی تحت کنترل و مورد مراقبت ویژه قرار گیرند. این کنترل شامل شناسایی، تصدیق، مراقبت و محافظت اموال مشتری می گردد. همچنین در خصوص طرح های HSE، طرح های کیفیت، نقشه ها و مشخصات فنی تدارک شده توسط مشتری (کارفرما) نیز چنین روالی وجود دارد، بطوری که این مستندات مطابق آنچه که در روش اجرایی کنترل مستندات آورده شده است، قبل از انتشار و توزیع، تحت کنترل سیستم کنترل مستندات قرار گیرند. سپس به واحدهای ذیربط تحویل گردند.

بدیهی است چنانچه اموال مشتری (کارفرما)، در طول مدتی که تحت کنترل سازمان هستند یا توسط مجموعه متقاضی گواهینامه IMS مورد استفاده قرار گیرند مفقود شوند، آسیب ببینند یا به هر طریق دیگر برای استفاده نامناسب تشخیص داده شوند، بایستی مراتب بصورت مکتوب به مشتری (کارفرما) گزارش می شود و سوابق مربوطه نیز، حفظ و نگهداری گردد.

۷-۵-۵) نگهداری محصول

یکی از نکاتی که در اجرا و در قالب سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) مستقر شده در آن، مدنظر قرار گرفته، بحث انبارش و مسائل مرتبط با آن است. این موضوع از آن جهت حائز اهمیت است که می‌بایست انطباق محصول و کیفیت مناسب آن در طول مدت نگهداری حفظ گردد. بدین منظور تدابیر زیر در کارگاه‌ها اتخاذ گردیده است:

الف) اقلام نگهداری شده در انبار، دارای قابلیت شناسایی بوده و از یکدیگر متمایز هستند.

ب) جابجایی اقلام در انبار و فضای مربوطه به نحوی انجام می‌شود که اقلام صدمه ندیده و دچار آسیب نگردند.

ج) نحوه انبارش اقلام در انبار به گونه‌ای است که اقلام نگهداری شده دچار صدمه و آسیب نگردند. در این صورت اقلام ضایعاتی در محل جداگانه‌ای نگهداری گردد. علاوه بر طرز نگهداری به گونه‌ای است که از فضای انبار به نحو مناسبی استفاده گردیده و ضمناً، دسترسی به اقلام نیز آسان باشد.

د) اقلام نگهداری شده در انبار، دارای شرایط خاص نگهداری نیستند. البته برخی ملاحظات بطور عمومی رعایت می‌شوند تا اقلام در طول نگهداری در انبار، آسیب نبینند. از جمله این ملاحظات عمومی می‌توان به استفاده از پالت، دورنگداشتن اقلام از رطوبت و نگهداری آنها در محل‌های خشک،

ه) قسمت یا تمام بخش‌های اجرا شده به نحو مطلوب نگهداری می‌گردند تا در مراحل بعدی اجرا آسیبی نبینند. توجه به تاریخ مصرف اقلام فاسد شدنی، رعایت نکات ایمنی از جمله نصب کپسول‌های اطفاء حریق و در صورت نیاز تهیه مطبوع اشاره کرد.

۷-۶) کنترل ابزارهای پایش و اندازه‌گیری (کالیبراسیون)

تجهیزات پایش و اندازه‌گیری بایستی تحت نظامی مدون و در زمان‌های مشخص کالیبره شوند بر اساس روش اجرایی کالیبراسیون ابزار و تجهیزات اندازه‌گیری و آزمایش انجام گیرد. برای هر دستگاه و ابزار پایش و اندازه‌گیری، مقدار مجاز خطای اندازه‌گیری مشخص بوده و در هنگام کنترل دستگاه، نتایج حاصله با مقادیر مجاز خطای اندازه‌گیری مقایسه شده و اطمینان حاصل شود که خطاهای احتمالی اندازه‌گیری با حدود مجاز مقرر شده سازگارند. سوابق بررسی و کنترل ابزارهای فوق، بعنوان شاهدهی دال بر انجام فعالیت کالیبراسیون بایستی بطور کامل نگهداری شوند.

بعنوان یک نکته مهم باید به این موضوع اشاره کرد که ابزارهای پایش و اندازه‌گیری مورد استفاده در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS، بر مبنای شرایط مورد نیاز در بازرسی و آزمون انتخاب شوند.

شناسنامه‌ای از تجهیزات فوق بایستی تهیه شده که تحت کنترل سیستم کنترل مستندات قرار گیرد. در ضمن برای هر یک از این ابزارها، کد شناسایی خاصی در نظر گرفته شود. محل استفاده تجهیزات و کاربرد آنها نیز مشخص باشد. روال بدین ترتیب است که به هنگام فرا رسیدن زمان کالیبراسیون، وسایل اندازه‌گیری و ابزارهای پایش از محل استفاده جمع‌آوری شده و پس از انجام اقدامات مربوط به کالیبراسیون، برچسب یا تگی که حاوی اطلاعات لازم در خصوص زمان انجام عملیات کالیبراسیون و موعد بعدی کالیبراسیون است، در صورت امکان بر روی دستگاه نصب شود. در ضمن خلاصه نتایج کالیبراسیون بر روی گواهینامه‌ها و سوابق مربوطه ثبت شود. معمولاً این فعالیت توسط پیمانکاران برون سازمانی انجام می‌گیرد و گواهینامه‌های مربوطه نیز از طرف آنان صادر می‌شود.

در صورتی که احتمال خارج شدن تجهیزات بازرسی و ابزارهای پایش و اندازه‌گیری از وضعیت کالیبره بعلت حوادث ناگهانی و یا براساس گزارش کاربر دستگاه وجود داشته باشد، در این صورت مسئول مربوطه بایستی نسبت به

جداسازی دستگاه و انجام هماهنگی‌های لازم جهت انجام فعالیت کالیبراسیون اقدام خواهد نمود. سوابق کالیبراسیون ابزارهای پایش و اندازه گیری بطور کامل نزد مسئولین ذیربط بایستی در واحد مدیریت نگهداری شود.

نکات مهمی که در خصوص این نوع ابزارها، حائز اهمیت و قابل توجه می‌باشند عبارتند از:

الف) این قبیل تجهیزات می‌بایست در برابر آسیب و خرابی در طی جابجایی، تعمیر، نگهداری و انبارش محافظت شوند.

ب) این ابزارها نباید دستکاری شوند، چرا که دستکاری آنها توسط پرسنل باعث می‌شود که نتایج اندازه‌گیری‌ها فاقد اعتبار گردیده و قابل اعتماد نباشند.

ج) این قبیل ابزارها می‌بایست در قبال استانداردهای اندازه‌گیری مشخصی مورد تصدیق قرار گیرند تا قابلیت ردیابی آنها تا استانداردهای ملی و بین‌المللی وجود داشته باشد. همچنین مبنایی که برای کالیبراسیون یا تصدیق آنها مورد استفاده قرار گرفته بایستی ثبت شود.

د) چنانچه مشخص شود تجهیزات در انطباق با الزامات موردنظر نیستند، می‌بایست اعتبار نتایج اندازه‌گیری‌های قبلی مورد ارزیابی مجدد قرار گرفته و اقدامات بعمل آمده ثبت شوند.

۸- اندازه‌گیری، تجزیه و تحلیل و بهبود

۸-۱) کلیات

همانند هر سیستم دیگری، لازم است کنترل‌های لازم در جهت حصول اطمینان از عملکرد صحیح سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) اعمال گردد. بدین منظور در نظام مدیریت یکپارچه (IMS) مستقر شده در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی فرآیندهای پایش، اندازه‌گیری، تجزیه و تحلیل و بهبود، هر جا که ضروری تشخیص داده شده‌اند طرح ریزی شده و به مورد اجرا درآمده‌اند تا اطمینان حاصل گردد که:

الف) پروژه، محصول یا خدمت با الزامات از پیش تعیین شده مطابقت دارد به عبارتی مراحل تولید، همانگونه که باید اجرا شده‌اند.

ب) اثربخشی سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) تحت کنترل بوده و بطور مستمر بهبود داده می‌شود.

ج) عملکرد سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) با ترتیبات برنامه‌ریزی شده (مستندات سیستم مدیریت یکپارچه (IMS)) مطابقت دارد. به عبارتی مطمئن شویم که سیستم به طور صحیح اجرا می‌گردد.

نکته: در راستای اجرای فرآیندهای فوق‌الذکر، روش‌ها و تکنیک‌های مختلفی از جمله فنون آماری بایستی مورد استفاده قرار گیرند.

۸-۲) پایش و اندازه‌گیری

۸-۲-۱) سنجش رضایت مشتریان

مدیریت مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی میزان تاثیر استقرار سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) را در مجموعه خود مورد ارزیابی قرار دهد. این ارزیابی از طرق مختلف امکان پذیر است. یکی از مهمترین اندازه‌گیری‌ها در جهت ارزیابی عملکرد سیستم مدیریت یکپارچه (IMS)، جمع‌آوری اطلاعات مربوط به برداشت مشتریان (کارفرمایان) از میزان برآورده شدن الزامات وی توسط مجموعه متقاضی گواهینامه IMS است. بدین منظور بایستی روش‌های مختلفی جهت دریافت و جمع‌آوری نظرات مشتریان (کارفرمایان) و نیز استفاده از این اطلاعات تعیین شوند. سنجش

رضایت مشتریان (کارفرمایان) صرفاً به معنای بررسی و پیگیری شکایات وی نیست. بلکه اعتقاد بر این است چنانچه مشتریان (کارفرمایان) شکایتی نداشته باشد، این امر لزوماً به معنای رضایت کامل وی از نحوه عملکرد مجموعه خواهد بود. با وجود اینکه فرم های نظر سنجی در دوره های زمانی تعیین شده برای مشتریان (کارفرمایان) ارسال می شود، نمی توان انتظار داشت که مشتریان (کارفرمایان)، رضایت خود را در قالب فرم های نظر سنجی، کتبا اعلام نماید. بهتر است یک روش اجرایی با عنوان رسیدگی به شکایات و نظرات مشتریان (کارفرمایان) تهیه و تدوین گردد.

۸-۲-۲) ممیزی های داخلی

در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS، سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) بایستی به گونه ای طراحی شود تا ممیزی های داخلی بصورت منظم و در فواصل زمانی طرح ریزی شده به اجرا درآیند تا مشخص گردد که آیا سیستم مدیریت یکپارچه (IMS):

الف) با ترتیبات برنامه ریزی شده (مستندات سیستم مدیریت یکپارچه (IMS))، با الزامات استاندارد مرجع و نیز الزامات این سیستم مستقر شده در مجموعه به لحاظ عملکرد انطباق دارد یا خیر؟
ب) بطور مؤثر و اثربخش به اجرا درآمده و نگهداری شده است یا خیر؟
بر اساس همین نیاز، یک برنامه ممیزی با در نظر گرفتن وضعیت و اهمیت فرآیندها و نواحی که می بایست تحت ممیزی قرار گیرند و نیز با توجه به نتایج ممیزی های قبلی، طرح ریزی و تهیه شده باشد. این برنامه نشان می دهد که در طول هر دوره، هر یک از موضوعات مشخص شده در چه زمانی ممیزی خواهند شد.
معیارهای ممیزی، دامنه کاربرد ممیزی، تواتر ممیزی و روش انجام آن بایستی در قالب یک روش اجرایی مدون تحت عنوان روش اجرایی ممیزی داخلی تشریح شود.
همانگونه که در این روش اجرایی نیز تشریح می گردد، بایستی میزان داخلی بر اساس ضوابط مشخصی انتخاب گردند، به نحوی که اطمینان حاصل شود که میزان کار خود را ممیزی نمی کنند و فرآیند ممیزی در یک محیط بی طرف و بصورت هدفمند انجام شده است.
مسئولیت کلی برنامه ریزی و هدایت ممیزی های داخلی در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بر عهده نماینده مدیریت است. نامبرده هنگام برنامه ریزی ممیزی ها، به گونه ای بایستی عمل کند تا هر موضوع، حداقل دو بار در سال ممیزی شود. در ضمن مدیر مسئول حیطه ای که مورد ممیزی قرار گیرد، چنانچه گزارش عدم انطباقی را در قالب نتایج و گزارش ممیزی انجام شده دریافت نماید، موظف است اقداماتی را که در جهت برطرف سازی عدم انطباق های یافت شده و نیز رفع علل آنها ضروری به نظر می رسند، بدون تاخیر به مورد اجرا بگذارد و بر انجام آنها نظارت نماید.
همچنین مسئولیت انجام پیگیری های لازم در خصوص نتایج ممیزی های داخلی و ارائه گزارشات لازم با نماینده مدیریت می باشد. نکته مهم اینکه خلاصه ای از نتایج ممیزی های داخلی بعنوان یکی از ورودی های بازنگری مدیریت، مورد بررسی قرار می گیرند.

۸-۲-۳) پایش و اندازه گیری فرآیندها

در سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی فرآیندها شناسایی شده و مراحل

انجام آن در قالب نمودار روند نما ترسیم و مدون گردد. در ادامه نمودار هر فرآیند، یک برگ نمودار فرآیند نیز آورده شود. بعلاوه برای هر فرآیند، اهداف کیفیتی، زیست محیطی و ایمنی و بهداشت حرفه ای خاص تعیین گردیده که معیار اثربخشی آن فرآیند محسوب گردد.

به منظور آگاهی از میزان انطباق عملکرد سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) با الزامات استاندارد های سه گانه و از طریق بررسی میزان تحقق اهداف کیفی، زیست محیطی و ایمنی و بهداشت شغلی (شاخص) مربوطه، می توان فرآیند و میزان توانایی آن را در دستیابی به نتایج طرح ریزی شده، مورد اندازه گیری قرارداد. بنابراین در مواقعی که نتایج طرح ریزی شده مطابق آنچه که در قالب اهداف تعیین گردیده اند محقق نشده باشد بایستی اصلاحات و اقدامات اصلاحی لازم برحسب تناسب صورت پذیرد تا از تطابق محصول (خروجی فرآیند) اطمینان حاصل گردد.

۸-۲-۸) پایش و اندازه گیری محصول

مطابق خواسته استاندارد مرجع، مجموعه متقاضی گواهینامه IMS موظف است ویژگی های محصول، خدمت و یا پروژه را جهت تصدیق اینکه الزامات و یا خواسته های مربوط به آن ها برآورده شده اند، مورد پایش و اندازه گیری قرار دهد. بر همین اساس، سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی به گونه ای طراحی شده باشد که فعالیت های بازرسی و آزمون در کلیه مراحل اجرا بطور موثر به اجرا درآیند. این فعالیت ها بایستی شامل اقدامات زیر باشند:

الف) کلیه اقلام وارده به کارگاه شامل مواد اولیه و قطعات فنی و یدکی که توسط واحد تدارکات خریداری و تأمین گردیده اند، قبل از آن که مورد استفاده قرار گیرند می بایست مورد بازرسی و کنترل قرار گیرند تا اطمینان حاصل گردد که با الزامات از پیش تعیین شده مطابقت دارند.

ب) نتایج حاصل از فعالیت های اجرایی می بایست مورد بازرسی قرار گیرند تا اطمینان حاصل گردد که الزامات و نیازمندی های تعیین شده برآورده شده اند. بدیهی است که اجرای مراحل کاری و آغاز هر مرحله جدید، منوط به تایید مراحل قبل توسط مسئولین واحد کنترل کیفیت می باشد. در این خصوص بهتر است یک روش اجرایی تحت عنوان روش اجرایی پایش و اندازه گیری محصول فعالیت های اجرایی طراحی گردد و به اجرا درآید.

ج) پس از اتمام کلیه مراحل اجرا و قبل از آنکه محصول نهایی به کارفرما یا مشتری تحویل گردد، لازم است اطمینان حاصل گردد که کلیه نیازمندی ها و الزامات از پیش تعیین شده برآورده گردیده اند. بدین منظور بایستی به یکی از دو روش زیر اقدام شود:

در خصوص برخی از فرایندهای اجرایی لازم است که این فعالیت از طریق تهیه یک چک لیست و تکمیل آن انجام شود. بدین ترتیب که کلیه موارد ذکر شده در چک لیست مورد بررسی نهایی قرار گیرد و از انجام صحیح آنها اطمینان حاصل می گردد.

در برخی موارد نیز که تهیه چک لیست ضرورتی ندارد، بازدید نهایی از فرایندهای اجرایی توسط ریاست واحد، مدیر فنی و مدیر امور اجرایی بعمل آید و نتایج بازدید در قالب یک صورتجلسه مکتوب گردد. چنانچه در حین بازدید مواردی مشاهده گردد که مغایر با اصول و الزامات از پیش تعیین شده انجام گرفته باشد، موارد در قالب صورتجلسه مذکور قید گردیده و تصمیمات لازم در جهت رفع این مغایرت ها اتخاذ گردد

نکته مهم:

طرح های کیفیت، نقشه ها، مستندات مرجع و نیازمندی های خرید بعنوان مدارک و مستندات مرجع جهت انجام فعالیت های بازرسی و آزمون مطرح می باشند.

۸-۳) کنترل محصول (خدمت) نامنطبق

محصول (خدمت) نامنطبق محصولی است که به هر دلیل با خواسته‌های از پیش تعیین شده مطابقت ندارد. در سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی مکانیزمی در نظر گرفته شود که از طریق اجرای آن، اطمینان حاصل گردد که محصولات (خدمات) نامنطبق، شناسایی شده تعیین گردند تا از استفاده سهوی و ناخواسته آنها جلوگیری بعمل آید. برای تشریح چگونگی اعمال این کنترل ها، بایستی یک روش اجرایی مدون بنام روش اجرایی کنترل محصول (خدمت) نامنطبق تدوین شود. در قالب این روش اجرایی، شرح کنترل ها و مسئولیت ها و اختیارات مرتبط برای تعیین تکلیف محصولات نامنطبق تعیین گردد.

عمده اقلام نامنطبق در اجرا عبارتند از: مواد اولیه نامنطبق وارده به کارگاه، مراحل اجرا شده نامنطبق هنگام تعیین تکلیف اقلام یا محصولات یا خدمات نامنطبق، ممکن است با یک یا چند حالت از حالات زیر مواجه شویم:

الف) محصول (خدمت) نامنطبق بواسطه انجام دوباره کاری، به یک محصول (خدمت) منطبق تبدیل شده و قابل استفاده گردد.

ب) محصول (خدمت) نامنطبق بواسطه استفاده از مفهوم اجازه ارفاقی، (پس از انجام دوباره کاری یا بدون انجام هیچ کاری) پذیرفته شود.

گاهی استفاده از مفهوم اجازه ارفاقی به کسب مجوز از مشتری (کارفرما) نیاز دارد و گاهی این مجوز توسط مشتری (کارفرما) و یا کسانی که قبلاً برای چنین منظوری تعیین شده و اختیارات لازم به آنان واگذار شده است) صادر شود.

ج) محصول نامنطبق جهت استفاده در امور دیگری که از سطح کیفی پائین تری برخوردار هستند مجاز شمرده شود.

د) اگر محصول (خدمت) نامنطبق با استفاده از هیچ یک از ۳ راه حل فوق، قابل استفاده نباشد، بعنوان یک محصول یا خدمت ضایعاتی تلقی گردد و در این شرایط نمی‌توان آن را مورد استفاده قرارداد.

نکته مهم اینکه سوابق مربوط به کنترل محصول (خدمت) نامنطبق می‌بایست بعنوان بخشی از سوابق کیفی مهم، بطور دقیق حفظ و نگهداری شوند.

از طرفی لازم به ذکر است هنگامی که محصول (خدمت) نامنطبق اصلاح می‌گردد، باید مورد تصدیق مجدد قرار گیرد تا اطمینان حاصل شود که با الزامات تعیین شده تطابق دارد.

در صورتیکه محصول (خدمت) نامنطبق پس از ارسال یا شروع به استفاده از آن، شناسایی شود، بایستی مسئولین مربوطه تدابیر لازم را در جهت کنترل اثرات بالفعل یا اثرات بالقوه عدم انطباق اتخاذ کنند.

۸-۴) تجزیه و تحلیل داده‌ها

سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) مستقر شده در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS همانند هر سیستم مدیریت دیگری بایستی بر مبنای اصول هشتگانه مدیریت استوار گردد. بنابراین اصول هشتگانه مدیریت، از جمله اصل "تصمیم‌گیری بر مبنای واقعیات" در سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) مجموعه، نقش بسیار ویژه و با اهمیتی دارد. لذا در سیستم مدیریت یکپارچه (IMS)، بایستی داده‌های متناسب تعیین و جمع‌آوری و سپس مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرند تا تناسب و اثربخشی آن را نشان دهند. همچنین از طریق انجام این تحلیل‌ها می‌توان مشخص نمود که بهبود اثربخشی سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) در کدام نواحی می‌تواند اتفاق بیافتد. بهتر است یک روش اجرایی تحت عنوان

روش اجرایی تجزیه و تحلیل داده ها تهیه و تدوین گردد.

از جمله داده‌هایی که برای این منظور متناسب بنظر می‌رسند داده‌هایی هستند که بعنوان نتایج پایش و اندازه‌گیری از فرآیندهای مربوطه حادث می‌شوند. از طریق پردازش و سپس تجزیه و تحلیل داده‌ها در سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) مجموعه، بایستی اطلاعاتی در خصوص موارد زیر فراهم آید:

الف) میزان رضایت مشتری (کارفرما)

همانگونه که در بند ۸-۲-۱ همین طرح آمده‌است، می‌توان در خصوص میزان رضایت مشتری اظهارنظر نمود.

ب) میزان انطباق با الزامات محصول

در واقع این مورد در اثر آنالیز و تجزیه و تحلیل داده‌های مربوط به فرآیندهای بازرسی و کنترل (QC) تعیین می‌گردد. بدیهی است که نتایج فرآیندهای کنترل و بازرسی و آزمون، حکایت از تطابق بالای عملکرد واحدهای اجرایی و نتایج حاصل از فعالیت آنها با ترتیبات برنامه‌ریزی شده و الزامات از پیش تعیین شده را داشته باشد.

ج) ویژگیها و جهت‌گیری های فرآیندها و محصول از جمله فرصت‌هایی برای اقدامات پیشگیرانه.

د) نتایج عملکرد تامین کنندگان

بدیهی است که برای اظهارنظر در خصوص نحوه عملکرد تامین کنندگان، لازم است که داده‌های مربوط به کنترل و بازرسی اقلام و خدمات تدارک شده توسط آنان و نیز سایر عوامل و پارامترهای مهم نظیر عدم تاخیر در تامین کالا یا خدمت مورد ارزیابی قرار گیرد.

۵-۸) بهبود

۱-۵-۸) بهبود مستمر

یکی از اهداف مهم مدیران مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی آن باشد که بطور مستمر اثربخشی سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) مستقر شده در مجموعه، از طریق بکارگیری خط مشی کیفیت، اهداف، نتایج ممیزی‌ها، تجزیه و تحلیل داده‌ها، اقدامات اصلاحی و اقدامات پیشگیرانه و نیز انجام بازرسی‌های مدیریت بهبود یابد. بهتر است در این خصوص یک روش اجرایی تحت عنوان روش اجرایی اندازه‌گیری بهبود مستمر تهیه و تدوین گردد.

۲-۵-۸) اقدام اصلاحی و اقدام پیشگیرانه

در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی اقدامات اصلاحی و پیشگیرانه مطابق یک روال مشخص تعریف و اجرا شوند. عمق و گستردگی اقدامات اصلاحی و پیشگیرانه که برای حذف علل بالفعل یا بالقوه عدم انطباق انجام می‌گیرند، متناسب با اهمیت مسائل خواهد بود. نظام مدیریت کیفیت بایستی به گونه‌ای طراحی شده‌باشد که بتواند هرگونه عدم انطباق مشاهده شده در فعالیت‌های داخل مجموعه متقاضی گواهینامه IMS و نیز فعالیت‌های در ارتباط با طرف‌های برون سازمانی را بعد از شناسایی، پیگیری و رفع نماید.

بدین منظور، سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) مستقر شده بایستی از مفاد گزارش‌های تهیه شده از نتایج ممیزی‌های داخلی و خارجی، شکایات مشتریان (کارفرمایان) و نیز پیشنهادات ارائه شده توسط کارکنان، پایش و اندازه‌گیری محصول و فرآیندها، کنترل محصول (خدمت) نامنطبق به نحو مطلوب استفاده نموده و اقدام اصلاحی یا پیشگیرانه مورد نظر را تعیین و سریعاً به مورد اجرا گذاشت.

بعلاوه طی جلسات بازرسی مدیریت، اشکالات عمده موجود در سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) که بر روی کیفیت و

سرعت پیشرفت کار ، محیط زیست و وضعیت ایمنی و بهداشت شغلی اثر منفی می گذارند مورد بررسی قرار گرفته و تصمیمات لازم در جهت حذف پتانسیل عدم انطباق ها اتخاذ می گردد.

جزئیات و چگونگی انجام این اقدامات در روش اجرایی اقدام اصلاحی و پیشگیرانه آمده است.

در خصوص اقدامات اصلاحی باید گفت که اقداماتی در جهت رفع علل بالفعل عدم انطباق ها انجام می شود تا از بروز مجدد این موارد عدم انطباق، جلوگیری بعمل آید. همانگونه که در روش اجرایی اقدام اصلاحی و پیشگیرانه آمده است، مراحل زیر در خصوص یک اقدام اصلاحی انجام می گیرد:

الف) تعیین علل بروز عدم انطباق ها کیفیتی ، زیست محیطی و ایمنی و بهداشت حرفه ای.

ب) ارزیابی نیاز به اقداماتی که اطمینان دهند عدم انطباق ها مجددا بروز نخواهند کرد.

ج) تعیین و انجام اقدام مناسب.

د) ثبت نتایج حاصل از انجام اقدامات بعمل آمده.

ه) بازنگری اقدامات اصلاحی انجام شده به منظور حصول اطمینان از اثربخشی آنها.

همچنین همانگونه که در روش اجرایی اقدام اصلاحی و پیشگیرانه تعریف می شود ، بایستی در خصوص یک اقدام پیشگیرانه مراحل زیر انجام شوند:

الف) تعیین عدم انطباق های بالقوه و علل آنها.

ب) ارزیابی نیاز به اقداماتی که از بروز عدم انطباق ها جلوگیری می کنند.

ج) تعیین و انجام اقدام مناسب.

د) ثبت نتایج حاصل از انجام اقدامات بعمل آمده.

ه) بازنگری اقدامات پیشگیرانه انجام شده به منظور حصول اطمینان از اثر بخشی آنها.

عناصر تخصصی ISO 14001:2004

۴-۳-۱) جنبه های زیست محیطی

در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی به منظور تامین الزامات زیست محیطی حاکم بر فعالیت های اجرایی مجموعه از نظر جنبه های زیست محیطی موردشناسایی قرار گرفته و جنبه هایی که پیامد بارزی بر محیط زیست داشته و یامی تواند داشته باشد، تعیین و مورد کنترل قرار می گیرند. جنبه های مربوط به این پیامدهای بارز در تعیین اهداف کلان زیست محیطی منظور گشته و اطلاعات مربوطه به روز نگهداری می گردد .

جزئیات مربوط به چگونگی و روش شناسایی و ارزیابی بایستی در روش اجرایی شناسایی و ارزیابی جنبه های زیست محیطی تشریح شده باشد.

۴-۳-۲) الزامات قانونی و سایر الزامات

در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی نحوه شناسایی و دستیابی به الزامات قانونی و سایر الزاماتی که مجموعه تقبل نموده، شامل جنبه های زیست محیطی فعالیت های اجرایی آن می باشد و باید در روش اجرایی شناسایی الزامات قانونی و کارفرمایان تشریح شده باشد.

۴-۳-۳) اهداف کلان و خرد و برنامه ها

در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی برای دستیابی به اهداف کلان و خرد زیست محیطی، مجموعه برنامه های مدونی را ایجاد و برقرار نمود. در این برنامه ها، مسئولیت های مطرح سازمانی مربوطه و نیز برنامه زمانبندی به همراه امکانات و تجهیزات مورد نیاز جهت حصول اهداف تعیین شده لحاظ گردیده است .

همچنین برنامه های فوق متناسب با تغییرات فعالیت های اجرایی مجموعه در فواصل برنامه ریزی شده مورد بازنگری قرار گیرند.

۴-۳-۴) ارتباطات، مشارکت و مشاوره

در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی چگونگی ایجاد ارتباط موثر و مناسب، گردش صحیح اطلاعات زیست محیطی بین سطوح و بخش های مختلف در خصوص فعالیت ها و عملکرد زیست محیطی، اخذ نظرات و پاسخ گویی به کارکنان در ارتباط با مسائل زیست محیطی دریافت، رسیدگی و مدون کردن و پاسخ گویی به مواردی که از سوی طرف های ذینفع داخل و خارج از سازمان در خصوص عملکرد زیست محیطی، ایجاد ارتباط موثر پیمانکاران و تامین کنندگان و ارتباط با مسائل زیست محیطی از جمله ابلاغ روش های اجرایی و دستورالعمل های زیست محیطی می باشد که تماماً در روش اجرایی ارتباطات و مشاوره با تشریح شده باشد.

۴-۳-۶) کنترل عملیات

در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی عملیات و فعالیت هایی که در ارتباط با جنبه های زیست محیطی بارز

بوده و نیز در راستای خط مشی اهداف کلان و خرد می باشند، مورد شناسایی قرار گرفته و جهت حصول اطمینان از به انجام رسیدن آنها در شرایط مشخص شده، برنامه ریزی شده است. جزئیات مربوط باید در روش اجرایی کنترل عملیات تشریح گردد.

در این روش اجرایی وضعیت هایی که نبود آنها ممکن است منجر به انحراف از خط مشی و اهداف کلان و خرد زیست محیطی گردد، پوشش داده شده و معیارهای عملیاتی مشخص و ارتباط آن با جنبه های زیست محیطی بارز برقرار شده است. همچنین روش اجرایی مربوطه به عرضه کنندگان و پیمانکاران ابلاغ شده است.

۷-۴-۶) آمادگی و واکنش در وضعیت اضطراری

در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی به منظور شناسایی احتمال وقوع و مقابله با حوادث و وضعیت های اضطراری و نیز برای پیشگیری و کاهش پیامدهای زیست محیطی مرتبط، روش اجرایی آمادگی و واکنش در شرایط اضطراری تدوین شده باشد. این روش به ویژه پس از وقوع حوادث یا وضعیت های اضطراری مورد بازنگری قرار می گیرد و به صورت ادواری به آزمایش در آمده و مانورهای مربوطه به اجرا در می آید.

۱-۵-۴) پایش و اندازه گیری

در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی برای پایش و اندازه گیری مشخصات کلیدی عملیات، فعالیت ها و عملکرد هایی که پیامدهای بارزی بر محیط زیست دارند، روش اجرایی پایش و اندازه گیری عملکرد زیست محیطی تدوین شده باشد. این امر شامل ثبت اطلاعات برای رد گیری عملکرد و کنترل های عملیاتی مربوطه و مطابقت با اهداف کلان و خورد زیست محیطی مجموعه می باشد. همچنین تجهیزات کالیبره نیازمند پایش، نگهداری شده و سوابق مربوطه حفظ می گردد.

۳-۵-۴) عدم انطباق و اقدام اصلاحی و پیشگیرانه

در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی به منظور تعیین مسئولیت ها و اختیارات در خصوص عدم انطباق ها و اقدام به کاهش هر گونه پیامدهای حاصله و نیز برای شروع و تکمیل اقدامات اصلاحی و پیشگیرانه، روش اجرایی اقدامات اصلاحی / پیشگیرانه شده باشد.

در این روش اجرایی نحوه کنترل عدم انطباق های حاصل از کنترل عملیاتی، ممیزیهای داخلی و خارجی، پایش و اندازه گیری، اهداف برنامه ها، نظرات / شکایات طرفهای ذینفع و تغییرات قوانین و مقررات و الزامات تشریح شده است.

عناصر تخصصی OHSAS 18001:2007

۴-۳-۱) شناسایی خطرات، ارزیابی ریسک و تعیین روشهای کنترلی

در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی برنامه ریزی جهت شناسایی مخاطرات، ارزیابی و کنترل ریسک ها، الزامات جنبه های ایمنی و بهداشت شغلی، از طریق شناسایی مداوم مخاطرات و ارزیابی ریسک ها در موارد ذیل دلالت دارد و در روش اجرایی شناسایی و ارزیابی مخاطرات ایمنی و بهداشتی تشریح شده باشد :

- با توجه به دامنه کاربرد، ماهیت و زمانبندی آن به گونه ای تعریف شده است که ماهیتی پیش از وقوع دارند.
- اطلاعاتی برای طبقه بندی ریسک ها و شناسایی آنها ارائه می نماید.
- با تجربه کاری و قابلیت اقدامات کنترلی ریسک به کار گرفته شده، سازگار می باشند.
- ورودی را برای تعیین نیازمندی های تسهیلات، شناسایی نیازهای آموزشی و یا استقرار کنترل های عملیاتی ارائه می نماید .

- اطلاعاتی را برای پایش اقدامات مورد نیاز برای حصول از موثر بودن و بهنگام بودن اجرای آنها ارائه می نماید.

۴-۳-۲) الزامات قانونی و سایر الزامات

در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی نحوه شناسای و دستیابی به الزامات قانونی و سایر الزامات ایمنی و بهداشت شغلی قابل اعمال بر شرکت در روش اجرایی شناسایی الزامات قانونی و مشتریان تشریح شده باشد. اطلاعات فوق به روز نگه داری می گردد و اطلاعات مرتبط با الزامات قانونی و سایر الزامات، به کارکنان مجموعه و سایر گروه های ذینفع ابلاغ شده است.

۴-۳-۳) اهداف و برنامه های ایمنی و بهداشت شغلی

در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی برای رسیدن به اهداف خرد و کلان ایمنی و بهداشت شغلی، مجموعه برنامه های مدونی را ایجاد و برقرار نماید. در این برنامه ها، مسئولیت ها و اختیارات مطرح مجموعه مربوطه و نیز برنامه زمانبندی به همراه امکانات و تجهیزات مورد نیاز جهت اهداف تعیین شده، لحاظ شود. همچنین برنامه های فوق، متناسب با تغییرات فعالیت های اجرایی در فواصل برنامه ریزی شده مورد بازنگری قرار گیرند.

۴-۳-۴) ارتباطات، مشارکت و مشاوره

در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی نحوه ابلاغ اطلاعات ایمنی و بهداشت شغلی به کارکنان و سایر گروه های ذینفع و نیز دریافت اطلاعات فوق از ایشان در روش اجرایی ارتباطات و مشاوره تدوین شده باشد. مشارکت دادن کارکنان و مشورت با ایشان مدون شده و به اطلاع گروه های ذینفع برسد. کارکنان در تعیین و بازنگری خط مشی، روش های اجرایی مربوطه به مدیریت ریسک و هر گونه تغییری که بر ایمنی و بهداشت محیط کاری تاثیر می گذارد مشارکت داده شده و به عنوان نمایندگان مجموعه در ارتباط با مسائل ایمنی و بهداشت تلقی شده و نسبت به انتصاب نمایندگان ایمنی و بهداشت کارکنان و مدیریت آگاهی دارند.

۴-۶-۴) کنترل عملیات

در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی عملیات و فعالیت هائی که به مخاطرات مشخص شده، بستگی دارند و نیاز به اقدامات کنترلی دارند مورد شناسایی قرار گرفته و جهت حصول اطمینان از به انجام رسیدن آنها در شرایط مشخص شده، برنامه ریزی شود. این امر از طرق زیر صورت می گیرد :

الف) ایجاد و برقراری روش های اجرایی مدون برای پوشش دادن و فعالیت هایی که نبود آنها ممکن است انحراف از خط مشی و اهداف کلان ایمنی و بهداشت شغلی گردد.

ب) ایجاد و برقراری روش های اجرایی مرتبط با ریسکهای ایمنی و بهداشت شغلی شناخته شده و کالاها، تجهیزات و خدمات خریداری شده و یا مورد استفاده طی روش های اجرایی و نیازمندی های مربوط به عرضه کنندگان و پیمانکاران ابلاغ شود.

ج) ایجاد و برقراری روشهای اجرایی برای طراحی، در روش اجرایی کنترل عملیات تشریح شود.

د) بازرسی ایمنی در سایت ، کارگاه ، کارخانه :

➤ بازرسی مواد وارده (مواد/ اقلامی که دارای خطرات احتمالی می باشند)

➤ بازرسی قبل از استفاده

➤ نظارت های روزانه ایمنی (شرایط محیط کار)

➤ بازرسی فنی تجهیزات و ماشین آلات

➤ کنترل تجهیزات پیمانکاران

➤ شناسایی و ردیابی خطرات

بازرسی مواد وارده: مواد اولیه ویژه که جهت استفاده در فرایند تولید وارد کارگاه می شوند از نظر ایمنی باید مورد بازرسی قرار گیرند و نتایج حاصله باید مستند شود.

و) بازرسی قبل از استفاده از خودروها و ماشین آلات سنگین و تجهیزات در کارگاه ها:

باید نسبت به انجام بازرسی قبل از استفاده این تجهیزات اقدام نمود. این بازرسی ها باید به صورت مستند انجام گیرد.

ه) نظارت های روزانه ایمنی:

در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی از فرآیندهای اجرایی و محل های کاری و عملیاتی، روزانه، بصورت بازرسی ها و نظارت های ایمنی و بهداشتی توسط مسئولین مربوطه (واحد HSE هر سایت) انجام پذیرد تا از ایمن بودن محیط کار اطمینان حاصل گردد.

س) بازرسی فنی تجهیزات و ماشین آلات:

در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی در دوره های زمانی مدون، ماشین آلات و تجهیزاتی که ایمنی آنها مورد توجه بسیار قرار دارد، باید مورد بازرسی های فنی قرار گرفته (توسط مراجع ذی صلاح) و گواهینامه های ایمنی لازمه جهت آنها دریافت گردد.

ش) شناسایی و ردیابی خطرات:

در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی از بین امکانات و تجهیزاتی که برای انجام امور ایمنی مجموعه مورد

استفاده قرار می گیرند. مواد خطرناک تماماً می بایست بوسیله علائم مناسب کاملاً مشخص باشند، در محل های جداگانه ای انبارش شوند و هرگونه اطلاعات مرتبط با ایمنی از جمله نوع مواد، محل آنها و موارد مصرفشان باید دقیقاً تعریف و در کنار مواد نگهداری شوند. شناسایی و ردیابی ایمنی تجهیزات: وضعیت ایمنی تجهیزات مورد استفاده مجموعه در موارد مقتضی بوسیله علائم هشداردهنده مشخص می شوند.

ز) شناسایی خطرات:

در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی کلیه خطرات موجود در فعالیت های تولیدی مورد شناسایی قرار گیرند و همچنین برای محاسبه کاهش ریسک حوادث در تولید روش اجرایی تحت عنوان شناسایی و ارزیابی مخاطرات ایمنی و بهداشت تدوین گردد.

ر) گزارش دهی خطرات و تصادفات:

در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی جهت ثبت و گزارش دهی خطرات و حوادث یک دستورالعمل با عنوان گزارش حوادث در زیر مجموعه روش اجرایی شناسایی و ارزیابی مخاطرات ایمنی و بهداشتی تدوین کرد. چگونگی ثبت و گزارش دهی حوادث و خطرات در فعالیت های اجرایی پروژه به منظور بررسی علل وقوع حوادث، از اهمیت بسیاری برخوردار می باشد که نحوه گزارش دهی این حوادث در روش اجرایی مذکور به صورت کامل تشریح شده باشد.

ص) کمکهای اولیه و مشاوره پزشکی:

در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی به منظور محافظت از پرسنل اجرایی خود در کلیه واحدها، امکانات و تسهیلات پزشکی و کمکهای اولیه را متناسب با شرایط فراهم می نماید. در این خصوص نیز مجموعه باید اقدام به تدوین یک روش اجرایی تحت عنوان تسهیلات پزشکی و کمکهای اولیه نماید.

۴-۴-۷) آمادگی و واکنش در وضعیت اضطراری

در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی به منظور شناسایی احتمال وقوع و مقابله با حوادث و وضعیت های اضطراری و نیز برای پیشگیری و کاهش پیامدهای ایمنی و بهداشت مرتبط و بیماری و جراحت آمادگی و واکنش در شرایط اضطراری روش اجرایی آمادگی و واکنش در شرایط اضطراری تدوین گردد. این روش اجرایی به ویژه پس از وقوع حوادث یا وضعیت های اضطراری مورد بازنگری قرار می گیرد در صورت امکان به صورت ادواری به آزمایش در آمده و مانورهای مربوطه به اجرا در می آید .

۴-۵-۱) اندازه گیری عملکرد و پایش

در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی برای پایش اندازه گیری مشخه های کلیدی عملیات ، فعالیت ها و عملکردهایی که پیامد بارزی بر ایمنی و بهداشت شغلی تدوین شده باشد .

روش های اجرایی فوق شامل موارد ذیل می باشند :

- اندازه گیری کمی و کیفی متناسبی با نیازهای سازمان
- پایش محدوده ای که در آن اهداف کلان ایمنی و بهداشت شغلی مجموعه برآورده شده است .

- اندازه گیری پیش از وقوع ، عملکرد و در تطابق با برنامه ایمنی و بهداشت شغلی ، معیارهای عملیاتی و الزامات قانونی قابل اعمال را پایش می نماید .
- اندازه گیری پس از وقوع ، عملکرد را در زمان حوادث، سوانح، بیماری و حمله مواردی که احتمال وقوع دارند و سایر پیشامدهای گذشته مربوط به عملکرد ناقص ایمنی و بهداشت را پایش می نماید
- ثبت داده و نتایج حاصل از پایش و اندازه گیری به شکلی که برای تجربه و تحلیل اقدامات اصلاحی و پیشگیرانه آن کافی باشد.
- جزئیات مربوط به کالیبراسیون و نگهداری تجهیزات پایش برای اندازه گیری و بررسی عملکرد در روش اجرایی کالیبراسیون ابزار و تجهیزات اندازه گیری و آزمایش تشریح می گردد.

۴-۵-۲) ارزیابی انطباق ها

در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی به منظور تعیین مسئولیت ها و اختیارات در خصوص پرداخت به سوانح ، حوادث و عدم انطباق ها و کاوش پیرامون آنها و اقدام به کاهش گونه ای که پیامدهای حاصله از آنها در روش اجرایی اقدامات اصلاحی / پیشگیرانه تدوین شده باشد.

در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی نیز نحوه شناسایی مخاطرات و ارزیابی ریسک جهت تعیین ریسک های غیر تحمل و برنامه ریزی برای کنترل ریسک ها در حد قابل تحمل، روش اجرایی شناسایی و ارزیابی مخاطرات ایمنی و بهداشتی تدوین شده باشد.

۴-۵-۳) بررسی رویداد عدم انطباق ، اقدام اصلاحی و پیشگیرانه

در مجموعه متقاضی گواهینامه IMS بایستی به منظور تعیین مسئولیت ها و اختیارات در خصوص عدم انطباق ها و اقدام به کاهش هر گونه پیامدهای حاصله و نیز برای شروع و تکمیل اقدامات اصلاحی و پیشگیرانه، روش اجرایی اقدامات اصلاحی / پیشگیرانه شده باشد .

در این روش اجرایی نحوه کنترل عدم انطباق های حاصل از کنترل عملیاتی، ممیزی های داخلی و خارجی، پایش و اندازه گیری، اهداف برنامه ها، نظرات / شکایات طرف های ذینفع و تغییرات قوانین و مقررات و الزامات تشریح شده است.

مرکز مشاوره و اطلاع رسانی سیستم کاران ، بزرگترین مرجع تخصصی مشاوره ، اطلاع رسانی ، آموزش ، طراحی ، مستند سازی ، استقرار ، اجرا و پیاده سازی ، نگهداری ، بهبود و ممیزی سیستم های مدیریتی با ما در ارتباط باشید ...